

FYLKESRÅDSSAK

Saksnummer	Utvalg/komite	Møtedato
127/13	Fylkesrådet	18.06.2013

Høring - søknad om bygging av Sagelva kraftverk - Hemnes kommune

Sammendrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt på høring søknad fra 5 ulike søkere om tillatelse til å bygge 10 småkraftverk i Hemnes kommune. Søknadene skal behandles etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven, og gjelder tillatelse etter vannressursloven § 8. Høringsfrist var satt til 3. juni, men det er avklart med NVE at Nordland fylkeskommune avgir sin høringsuttalelse etter politisk behandling i fylkesrådsmøtet 18. juni.

Fylkesrådet i Nordland anbefaler NVE at det blir gitt konsesjon til Sagelva kraftverk.

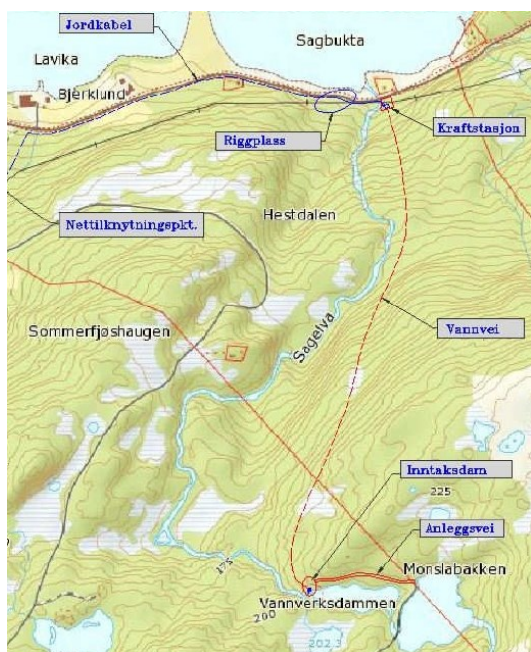
Figur 1 Oversiktskart med planlagt tiltaksområde inntegnet som rød sirkel.

Bakgrunn

Sagelva ligger ca 3 km øst for Hemnesberget og ca 20 km sørvest for Mo i Rana, jf. figur 1. Sagelva er vannkilde til Hemnes vannverk.

Tabell 1 Hoveddata for Sagelva kraftverk (tall hentet fra konsesjonssøknad).

Produksjon:		
Installert effekt	(MW)	1,5
Årlig produksjon	(GWh)	4,0
Vinterproduksjon	(GWh)	1,3
Sommerproduksjon	(GWh)	2,7
Økonomi:		
Kostnad	(MNOK)	19,18
Utbyggingspris	(Kr/kWh)	4,79
Vanndata:		
Middelvannføring	(l/s)	388
Alminnelig lavvannføring	(l/s)	-
5-persentil sommer	(l/s)	64
5-persentil vinter	(l/s)	4
Planlagt minstevannføring – sommer	(l/s)	64
Planlagt minstevannføring – vinter	(l/s)	4
Kraftverk:		
Inntak	(moh.)	198
Avløp	(moh.)	4
Berørt elvestrekning	(m)	1500
Inntaksdam høyde	(m)	3,5
Inntaksdam lengde	(m)	10-12
Rørgate	(m)	1037
Ny vei	(m)	220
Kraftstasjon	(m ²)	80-100
Nettilknytning (jordkabel)	(m)	770

Figur 2 Detaljert kart over Sagelva kraftverk (fra konsesjonssøknad).

Problemstilling

Positive samfunnsvirkninger av tiltaket

Tiltaket vil bidra med ny fornybar energi tilsvarende 4 GWh (forbruket til ca. 200 husstander). Ca. 33 % av denne produksjonen er om vinteren. Konesjonssøker påpeker for øvrig at tiltaket vil gi skatteinntekter til offentlige myndigheter, uten at søknaden tallfester dette noe nærmere. Utbygger ønsker å bruke mest mulig lokale ressurser under gjennomføringen av prosjektet.

Naturmangfold

I følge konsesjonssøknadens miljørapport, ved Ecofact, er det ikke registrert verdifulle eller truede vegetasjonstyper/naturtyper eller rødlistede arter med fast tilhold i området. Miljørapporten konkluderer med tiltaket vil ha liten negativ konsekvens for naturmangfold.

Fisk og fiske

I følge miljørapporten har Sagelva liten eller ingen betydning for laks eller anadrom fisk. Oppstrøms fossen ved kote 5 har elva ingen egnede habitater for noen fiskearter i den berørte strekningen. Området er trolig ikke viktig for ål da det er bratt og langt opp til eventuelle gyteområder, og det er ikke elvemusling i elva.

Landskap

I *Regional plan om små vannkraftverk i Nordland*, er tiltaksområdet del av et større område karakterisert som fjordlandskap av *liten verdi*.

Inngrepsfrie naturområder i Norge (INON)

Tiltaket har ingen konsekvenser for INON.

Friluftsliv

Fra konsesjonssøknaden:

Influensområdet er regulert som LNF- område og er primært benyttet som friluftsområder. Spesielt de nedre delene ved utløpet er populært blant allmenheten for fiske og rekreasjon. Det hevdes at utløpsområdet gir et godt sjørretfiske. Videre oppover er aktiviteten i hovedsak knyttet til vei, men det er også brukbare områder for storfugljakt som også forekommer i området. Ellers er det de estetiske verdiene som fanger allmenhetens interesser i området, og tiltaket vil føre til små visuelle endringer i noen år fremover.

Reindrift

I følge konsesjonssøknaden brukes Hemneshalvøya til reindrift som vinterbeite 2 (tidlig benyttede og ofte lavere beliggende vinterområder, som regel mindre intenst brukte). Vinterbeitet blir berørt av tiltaket. Området vurderes av konsesjonssøker til å ha liten verdi på grunnlag av liten beiteplanteproduksjon og liten bruksfrekvens.

Kulturminner og kulturmiljø

Fra konsesjonssøknaden:

Etter søk i Riksantikvarens database for fredede kulturminner og kulturmiljø, Askeladden, er det en håndfull registreringer av funnsteder. Disse er imidlertid lite beskrevet. Det er i følge NGU's arealis registrert 7 SEFRAK- bygninger som ligger i området. Disse registreringene blir ikke berørt av influensområdet da de ligger henholdsvis sørvest og nordøst for influensområdet. Det er ingen registreringer i umiddelbar nærhet til influensområdet.

Det er ikke registrert noen samiske kulturminner i influensområdet, men utbygger bør opprette en dialog med samisk kulturminneråd (sametinget) for eventuelt å avdekke ukjente kulturminner.

Kulturminnefaglig vurdering fra Nordland fylkeskommune:

De nedre deler av området synes å ha et visst potensial for påvisning av hittil ukjente kulturminner, i første rekke spor etter bosetting i steinalderen. Det er derfor behov for en mindre befaring på stedet. Utbygger vil bli kontaktet for gjennomføring av befaringen inneværende feltsesong. Ved eventuell påvisning av kulturminner vil trolig kun en justering av terrenginngrepene være tilstrekkelig for å fjerne konflikt med eventuelt nye funn.

Vannforskriften (Forskrift om rammer for vannforvaltningen)

Det planlagte kraftverket ligger i vannområdet Ranfjorden hvor det er vedtatt en forvaltningsplan (*Forvaltningsplan for vannregion Nordland 2010-2015 (FT-sak 118/09)*). Til denne planen er det et generelt miljømål om at alle vannforekomstene i vannområde Ranfjorden skal ha minimum god miljøtilstand innen 2015. Det planlagte kraftverket ligger ikke i en vannforekomst hvor det er registrert noen påvirkninger på vannkvaliteten, hverken kjemisk eller økologisk. Dersom det blir gitt konsesjon er det viktig at NVE gjør en vurdering opp mot § 12 i *Forskrift for rammer for vannforvaltningen* (vannforskriften). NVE skal også jf. § 14 i vannforskriften begrunne ny aktivitet eller nye inngrep som ikke følger av vedtatt plan. Dette skal gjengis i neste forvaltningsplan ved rullering.

Tiltakshavers forslag til avbøtende tiltak

- Minstevannføring tilsvarende 5-persentilen.
- Dialog med reindriftsnæringen, legge anleggsperioden slik at den blir minst mulig forstyrrende med tanke på vinterbeite.

Andre instansers uttalelse

Innstilling fra teknisk og miljøutvalg – Hemnes kommune

(...) Ut fra samfunnets behov for fornybar kraft og ut fra en samlet vurdering og avveining av fordeler og ulemper med en utbygging av Sagelva kraftverk, tilrådes konsesjon innvilget i samsvar med framlagte søknad. Det tilrås krav om minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring om sommeren. (...)

Fylkesmannen i Nordland

En gjennomgang av kunnskapsbasene for influensområdet avdekker ikke registrerte prioriterte arter eller arter som er klassifisert som truet eller nær truet på Norsk rødliste for arter 2010. Det er heller ikke registrert utvalgte naturtyper eller truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste for naturtyper 2011.

(...) Fylkesmannen er ikke kjent med at det forekommer fisk i elva. Hva gjelder evertebratsamfunnet vil reduksjon i vannføringen, og følgelig redusert vanndekt areal, både føre til en kvalitativ og kvantitativ forandring i bunndyrfaunaen, og da spesielt i slakere delene av Sagelva.

(...) Fylkesmannen vurderer omsøkte tiltak å forårsake moderate skader på naturmiljøet og de allmenne interessene i området.

Reindriftsforvaltningen

(...) På bakgrunn av at tiltaket berører vinterbeite vurderer Reindriftsforvaltningen at tiltaket har middels konsekvens i forhold til reindriftens bruk av området.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland (FNF)

(...) FNF Nordland mener det bør vurderes andre utbyggingsløsninger. For eksempel se på muligheten for at det installeres en turbin i vannverket, heve vannspeilet og ha minstevannsføring i stedet. Her bør det være utbyggingsløsninger og alternativer som har lite konsekvenser for natur og miljø.

Vurderinger

Med bakgrunn i *Regional plan om små vannkraftverk i Nordland*, vil fylkesråden anbefale NVE at det blir gitt konsesjon til Sagelva kraftverk.

Fylkestinget har vedtatt *Regional plan om små vannkraftverk i Nordland*. Hovedmålsettingen for planen er: *Det er et regionalpolitisk mål å bygge ut ny vannkraft der hvor konsekvensene for andre arealbruksverdier er akseptable. Nordland skal arbeide for økt produksjon av vannkraft tilsvarende 1,3 TWh i ny årlig produksjon innen 2025* (overordnet strategi nr. 1).

Fylkesråden ser at utbygging av Sagelva kraftverk vil bidra med ny fornybar energi tilsvarende 4 GWh, og at mesteparten av energien vil bli produsert i sommerhalvåret da det er minst behov for energi. Fylkesråden vurderer at tiltaket har liten samfunnsnytte.

I forhold til *forskrift for rammer for vannforvaltningen* (vannforskriften) ser fylkesråden at det planlagte kraftverket ligger i vannområdet Ranfjorden hvor det er vedtatt en forvaltningsplan (*Forvaltningsplan for vannregion Nordland 2010-2015*). Kraftverket vil være et nytt inngrep i dette planområdet. Dersom NVE gir konsesjon til kraftverket skal de jf. § 14 i forskriften begrunne dette nye inngrepet. Begrunnelsen skal så gjengis i neste forvaltningsplan.

Fylkesråden vurderer samlet sett at tiltaket har liten negativ konsekvens for miljø og andre arealbruksverdier, jf tabell 2.

Tabell 2 Fylkesrådets vurdering av tiltakets konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier.

Tema	Verdi	Konflikt	Vurdering i henhold til småkraftplanens kapittel 2
Naturmangfold	Liten	Liten	Ingen aktuelle retningslinjer
Fisk og fiske	Liten	Liten	Ingen aktuelle retningslinjer
Landskap	Liten	Liten	G4. I fjordlandskap med middels og liten verdi skal man være varsomme med å tillate utbygging.
INON	Ingen	Ingen	Ingen aktuelle retningslinjer
Friluftsliv	Middels	Liten	Ingen aktuelle retningslinjer
Reindrift	Middels	Liten	E4. I områder for reindrift av middels verdi skal man være varsomme med å tillate utbygging av små vannkraftverk.
Kulturminner og kulturmiljø	Ingen/ må befares	Ingen	Ingen aktuelle retningslinjer
Konklusjon	Liten/ middels	Liten	Sagelva kraftverk tilhører småkraftplanens prioriteringsnivå: <i>Prioriterte med betingelser</i> For dette prioriteringsnivået gjelder følgende: <i>Utbygging kan i de fleste tilfeller tillates, men det skal utvises varsomhet med å redusere områdets miljøverdier. Det er dokumentert at utbyggingen er samfunnsnyttig.</i> Sagelva kraftverk vurderes til å ha liten samfunnsnytte.

Fylkesrådets vurdering av samlede effekter, jf. vedlegg

Fylkesråden har i eget vedlegg vurdert de samlede effektene ved utbygging av ti små vannkraftverk i Hemnes kommune. Sagelva kraftverk er ikke blant kraftverkene som bidrar til store negative samlede effekter.

Tiltakenes konsekvenser for rødlistede rovdyr og rovfugl er lite omtalt i hver enkelt sak. Dette er arter som ofte er avhengige av store sammenhengende leveområder for å opprettholde en bærekraftig bestand. Konsekvensene for ål er bare sporadisk omtalt i noen av enkeltsakene. Både tettheten og rekrutteringen av ål er strekt redusert i Norge. Dette har medført at ål er klassifisert som kritisk truet. Fylkesråden mener derfor at det bør vurderes nærmere hvorvidt disse sårbare artene kan bli skadelidende ved utbygging av ti kraftverk.

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre noen økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse. Sakens konsekvenser for miljø og samiske forhold er beskrevet tidligere i dette dokument.

Vedtakskompetanse

I henhold til delegasjonsreglementets kapittel 3.21, vedtatt i FT-sak 111/12, er fylkeskommunens myndighet til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon og fremme innsigelse til vannkraftverk på inntil 10 MW delegert til fylkesrådet.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet anbefaler at det blir gitt konsesjon for bygging av Sagelva kraftverk.
2. Dersom det blir gitt tillatelse til omsøkt tiltak, ber fylkesrådet om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldsloven §§ 8-12, og med Vannforskriftens § 12. NVE bes om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene eller vurderes ved detaljplanlegging:
 - a. Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.
 - b. Det må slippes tilstrekkelig minstevannføring hele året.
 - c. Høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpasning skal vektlegges i utformingen av kraftstasjon og tilhørende infrastruktur.
 - d. Tiltakshaver har aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart.
3. Fylkesrådet ber NVE om å følge opp § 14 i vannforskriften.
4. Fylkesrådet oppfordrer NVE til å utrede den samlede belastningen for rødlistede rovdyr, rovfugl og ål.

Bodø den 18.06 2013

Hild-Marit Olsen

fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
sign

18.06.2013 Fylkesrådet

FRÅD-127/13

Vedtak

Innstillingen vedtatt

Vedlegg

Fylkesrådets vurdering av samlede effekter ved utbygging av ti kraftverk i
Hemnes kommune

DokID

358414